

**DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT**

Utviklingsministeren

Utenriks- og forsvarskomiteen
v/leder Ine Eriksen Søreide

Oslo, 21. februar 2022

Uttalelse fra Utenriksdepartementet ang. Dokument 8:83 S (2021-2022)

Jeg viser til Utenriks- og forsvarskomiteens brev 8. februar 2022 om Dokument 8:83 S (2021-2022) fra representantene Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi, Silje Hjemdal, Bengt Rune Strifeldt, Carl I. Hagen og Christian Tybring-Gjedde om å nedsette en uavhengig bistandskommisjon.

Jeg deler representantenes syn på at det er nødvendig å sikre at norske skattepenger brukes på en mest mulig effektiv måte for å nå utviklingspolitiske og bistandsfaglige mål. Jeg ønsker derfor velkommen all politisk og offentlig debatt om norsk bistand og utviklingspolitikk.

Jeg opplever at det er bred politisk enighet om at utviklingssamarbeidet er viktig. I befolkningen er støtten til bistand høy. Dessverre er det fortsatt store behov for både norsk og internasjonal bistand. Allerede før pandemien anslo FN at det manglet omlag 2 500 milliarder amerikanske dollar årlig for å nå bærekraftsmålene. Den norske bistanden, som var på omlag 40 milliarder kroner i 2022, er et viktig bidrag til dette. Selv om bistanden er marginal sammenlignet med andre pengestrømmer, er den unik fordi den kan brukes strategisk for å utløse ressurser fra andre kilder eller målrettet mot fattigdomsbekjempelse.

Det er etter hvert godt dokumentert, både nasjonalt og internasjonalt at utviklingssamarbeid fører til både konkrete og mer overgripende resultater. Gode resultatmålings- og evalueringssystemer bidrar til læring. Samtidig endrer også rammebetingelsene seg raskt for utviklingspolitikken. Bistanden, som all innsats, må derfor kontinuerlig tilpasses og forbedres.

Noen land har etablert bistandskommisjoner slik som Independent Commission for Aid Impact (ICAI) i Storbritannia, som skal «sikre at UKs bistand blir brukt effektivt, når dem som trenger det mest og gir mest mulig verdi for UKs skattebetalere», eller

Ekspertgruppen for bistandsanalyse (EBA) i Sverige, «som skal analyse og vurdere svensk internasjonal bistand, for å forbedre og utvikle denne». En slik kommisjon har også tidligere vært gjenstand for diskusjon i Norge. Argumentet for en slik løsning er at det sikrer uavhengighet. Samtidig er det dessverre ikke et like godt utgangspunkt for læring. Vurderinger som blir gjort helt uavhengig blir, av erfaring, også mindre relevante. Det kan imidlertid være nyttig med jevne mellomrom å gå gjennom og vurdere 'veivalg og prioriteringer' for bistanden. Siste NOU av norsk utviklingspolitikk kom i 2008 ('samstemt for utvikling?').

I representantenes forslag står det blant annet at det ikke er gjort noen helhetlige gjennomganger av norsk bistand. Dette stemmer ikke. Norge var senest i 2019 gjenstand for OECDs godt etablerte fagfellevurderingsmekanisme. I denne ble vi ansett for å spille en aktiv rolle globalt, fikk ros for et generøst bistandsbudsjett generelt, for at vi nådde FNs mål for bistand til de minst utviklede landene og for at vi lå over snittet for DAC når det gjelder støtte til sivilt samfunn. Anbefalinger gjaldt blant annet behov for institusjonell forankring av samstemt politikk for utvikling, styrking av resultatbasert ledelse, en mer tilpasset tilnærming til anti-korrupsjon, og mer systematisk bruk av konfliktanalyser i sårbare situasjoner. Utenriksdepartementet følger opp anbefalingene, som skal gjennomgås i en midtveisgjennomgang i mai 2022. Neste gang OECD skal legge fram tilsvarende rapport for Norge er etter planen i 2024. OECD har i en årrekke fremhevet norsk utviklingspolitikk som et eksempel til etterfølgelse for andre giverland og beskriver denne som «ledende og konsistent» til fremme av utvikling.

Norsk bistand er også, som representantene viser til, underlagt grundige gjennomganger fra Riksrevisjonen. Vi har dessuten etablert et solid system med omfattende regelverk og gode forvaltningsrutiner som skal sikre måloppnåelse og effektiv bruk av bistandsmidler. I alle avtaler stilles det krav til regnskap, revisjon og rapportering på fremdrift, oppnådde resultater og avvik. Gjennomganger og evalueringer gjennomføres ved behov basert på en vurdering av risiko og vesentlighet. Dette er offentlig tilgjengelig informasjon.

I tillegg til en kompetent offentlig forvaltning, er det også gode og uavhengige eksperter i Norge som allerede vurderer eller kommenterer ulike deler av utviklingssamarbeidet. Dette gjøres på oppdrag fra Utenriksdepartementet eller Norad, men også på eget initiativ. Dette er kritikk som både blir lyttet til og fulgt opp. Norsk bistand blir også sett i kortene av internasjonale og uavhengige ekspertmiljøer, som Center for Global Development, som hvert år vurderer og rangerer kvaliteten på bistanden til ulike land.

I Hurdalsplattformen slås det fast at denne regjeringen skal være mer strategisk i valg av satsingsområder og prioriteringer for utviklingspolitikken og styre norsk innsats slik at den får størst mulig effekt. Vi sier også at vi skal kritisk gjennomgå bruken av globale fond for å sikre mer effektiv utviklingsbistand. Riksrevisjonens rapporter er et av flere

nyttige vil bidra inn i denne kontinuerlige læringsprosessen. Rapportene vil bli studert, og vi vil bruke den til å gjøre forvaltningsrutinene og vår oppfølging av fond bedre.

Med et allerede godt kontroll- og oppfølgingssystem for bistanden i Norge, er ikke merverdien av en uavhengig bistandskommisjon åpenbar.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Anne Beathe A. Tvinnereim". The signature is written in a cursive, flowing style.

Anne Beathe Tvinnereim